

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня 2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Заросило В. О. <i>Революція Гідності – різні підходи щодо юридичної оцінки</i>	12
Сурмін Ю. П. <i>Особливості українських реформ: витоки сучасності.....</i>	15
Головатий М. Ф. <i>Проблеми українського державотворення: помітки на полях з гіркотою у серці.....</i>	21
Перегуда Є. В. <i>Вплив постреволуційних процесів на розвиток правової держави.....</i>	25
Литвиненко В. І. <i>Окремі напрями підвищення ефективності запобігання і протидії корупції.....</i>	28
Дахно І. І. <i>Майбутнє цивільного права України</i>	30
Піляєв І. С. <i>Проблема ціннісно-цивілізаційної стиковки Сходу і Заходу в контексті збройного конфлікту на Донбасі.....</i>	32
Гула Р. В. <i>Комплекс наукових підходів щодо становлення інформаційного суспільства в посттоталітарних державах.....</i>	35
Романова Л. В. <i>Взаємовідносини як важлива складова маркетингових компетенцій промислових підприємств</i>	38
Юлдашев А. Х., Сташевский А. Н. <i>О концепции гражданско-правового обеспечения антикоррупционной и экономической реформ</i>	40
Захожай В. Б., Казак О. О. <i>Щодо проблем управління інвестиційною діяльністю підприємства.....</i>	42
Романенко Є. О. <i>Електронне судочинство</i>	46
Васильєва І. В., Головата О. М. <i>До питання про формування державної політики в галузі охорони здоров'я в сучасній Україні: правовий аспект</i>	49
Тетерук А. А. <i>Створення та організація діяльності добровольчого військового підрозділу “Миротворець”</i>	52
Мовчан А. В. <i>Захист комерційної таємниці суб'єктами господарювання в умовах економічної конкуренції.....</i>	55
Баєва О. В., Лясота Б. Р. <i>Впровадження системи державного регулювання якості надання медичної допомоги при формуванні правової держави</i>	58

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ — РІЗНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ОЦІНКИ

Революція Гідності почалася як мирний протест проти не підписання колишнім Президентом України угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Зазначений протест був підтриманий певною частиною студентів та інших осіб, які в принципі не планували якихось радикальних дій по відношенню до влади.

Акція яка проводилася на майдані Незалежності могла мирно закінчитися, так мирно як і почалася, адже згідно з Конституцією України громадяни можуть збиратися мирно без зброї і висловлювати свої погляди на ті чи інші події.

При цьому виходячи зі змістовної сутності зібрання на майдані могло бути довгим, але великої підтримки воно не отримувало. Політичне протистояння в той час було невеликим і найбільш вірогідним міг би бути сценарій коли студенти помітингували б місяць другий розійшлися.

У сучасних дослідженнях західних науковців висвітлюється не лише право на свободні збори мітинги та демонстрації, а також право на масову комунікацію, що є також одним з головних прав людини. В сучасному компютеризованому та заповненому телевізорами світ питання масової комунікації, спілкування відіграє досить важливу роль. Тому особи, які зібралися на Майдані Незалежності здійснювали свої права як на свободу мирних зборів та висловлення свої поглядів так і на свободу масової комунікації, обговорення, суперечок та т. ін. При цьому слід підкреслити, що акція носила мирний характер.

Щодо тривалості акції, то в жодній країні світу та в жодному нормативному акті немає згадки скільки може тривати масовий захід. Тому люди можуть знаходитися на вулиці місяцями, якщо вони не порушують громадський порядок та громадську безпеку.

Стосовно дозволу на проведення масового заходу в даному випадку протестів на майдані, то ми знову звертаємося до Конституції України, де не вказано, що для проведення масового заходу необхідно отримувати дозвіл.

Разом з тим неврегульованість зазначеного питання дає можливість для застосування сили для розгону масових заходів, що в принципі було зроблено і на майдані.

Виникають питання щодо місця проведення масового заходу. Ми звертаємося знову до статті Конституції України, де немає чіткої вказівки щодо місця проведення масових заходів.

На основі такої юридичної невизначеності в багатьох містах та районних центрах відбулися сесії місцевих рад на яких були прийняті так звані правила регулювання масових заходів. При цьому в більшості міст та районних центрів вони відрізняються як за змістом так і за кількістю порушень Конституції України.

Наприклад, в окремих містах визначено чітко де можна проводити масові заходи, а проведення їх в інших місцях заборонено. Чому, на якій підставі невідомо.

В більшості таких рішень визначено період подання заявок про проведення масових заходів від 1 доби до 12 діб. Тут мається на увазі так звані організовані масові заходи. Чому, хто визначив такі терміни, також невідомо.

В окремих випадках встановлено і строк проведення масових заходів. На якій підставі це робилося, невідомо.

Повертаючись до Революції Гідності слід зазначити, що питання про прискорення Революції Гідності було спровоковано самою владою, адже намагання припинити масові заворушення, як трактувалися ті події владою Януковича викликали все більший спротив населення. Тим більше, що якщо ми відкинемо політичну складову Революції Гідності то чисто юридичні питання говорять про те, що люди мають право на захист своєї честі, гідності та життя і здоров'я.

Про це говорять різні міжнародні документи. Хронологічно коли відбувся перший розгін демонстрантів на майдані це ще не був привід для масових заворушень, як трактувалось в той час керівництвом країни події на майдані. Люди вийшли на майдан з метою захистити свої права і вже на юридичну складову накладалися політичні складові. При цьому слід зазначити, що політичні партії того часу не змогли правильно зорієнтуватися і очолити майдан з тим, щоб він був більш організованим.

На майдані виникла самоорганізація, яка кінець кінцем і призвела до перемоги Революції Гідності.

Щодо застосування сили працівниками правоохоронних органів. Не можна говорити про те, що працівники правоохоронних органів самостійно застосовували спеціальні засоби з метою розгону майдану. Всі хто колись носив погони знають, що є наказ і його треба виконувати. Інша справа що наказ є злочинним і його можна не виконувати. Разом з тим дана норма в Україні хоч і існує але вона мертва. Прикладів щодо відмови виконувати накази можна навести тільки одиниці і при тому, що в більшості випадків особи, які не виконували накази притягалися до різних видів відповідальності.

Слід відмітити ще один аспект, чому працівники міліції, а особливо спеціального підрозділу “Беркут” діяли так жорстоко по відношенню до протестувальників. Сам спеціальний підрозділ на той час був сформований з осіб, які в більшості випадків були добре підготовлені для протидії будь-яким заворушенням. Ці працівники були готові виконувати накази і крім того вони звикли зверхньо ставитися як до людей в цілому так і до осіб, які протестували на майдані зокрема. Можна навести десятки прикладів коли працівники “Беркуту” ще до майдану патрулювали вулиці в місті Києві і завжди збирали данину з мілких торговців при цьому погрожували їх розігнати. Можна навести ще десятки прикладів, коли працівники спецпідрозділу вимагали гроші або просто займалися здирництвом. Таким чином моральний стан зазначеного підрозділу був доволі низьким.

Знову повертаючись до політичної складової Революції Гідності зазначимо, що напевне у розгоні майдану в першу чергу були зацікавлені наші “брати” росіяни, вірніше правлячі кола Російської Федерації.

Працівники правоохоронних органів використовували різні спеціальні засоби аж до заборонених з тим, щоб спинити масові заворушення, як трактувала і трактує юридична наука Російської Федерації. При цьому до України спеціальні засоби постачалися, адже в Україні їх практично не було. Останні спеціальні засоби типу газових гранат були вивезені до міжнародного миротворчого підрозділу ще у 2005–2008 роках.

При цьому працівники, які перебували в миротворчих підрозділах неодноразово пропонували провести переоснащення спеціальних підрозділів спеціальними засо-

бами, але це, на щастя зроблено не було. Наприклад, у поліції Польщі на озброєнні є спеціальні транспортні засоби та засоби, які можуть вистрілювати газові гранати великого калібру на відстань до 300 метрів. Якби такі засоби були в Україні то майданівцям було б досить погано. Застосування таких видів газових гранат у Косово, де я особисто брав участь було ефективним на 100 відсотків. Велика концентрація сльозогінного газу практично не давала можливості протестувальникам в Косово щось робити або чинити опір міжнародній поліції.

З аналізу ходу Революції Гідності ми можемо визначити юридичні підстави і форми діяльності як громадян, які захищали свої права так і працівників правоохоронних органів які захищали правопорядок, з точки зору як окремих науковців з Російської Федерації.

Знову повертаючись до виконання злочинних наказів зазначимо, що за час Революції Гідності не було зафіксовано відмови того чи іншого підрозділу виконувати накази про розгін демонстрантів, я вже не кажу про одиночні факти. Дисципліна, яка була підкріплена страхом давалася взнаки. При цьому треба зазначити і безграмотність керівництва МВС України та внутрішніх військ, а також керівництва держави в цілому.

Багато чисельні штурми наметових містечок, які призводили до поранень і втрат як майданівців так і працівників міліції були зведені нанівець стійкістю протестувальників. При цьому зазначимо, що організація яка здійснювала опір міліції та внутрішнім військам виникла стихійно.

Чому керівництво країни не використало військові підрозділи для розгону майдану, адже військові більше були пристосовані до дій в умовах, які відбувалися на майдані. Чому не було запрошено з Російської Федерації достатня кількість газових гранат для того щоб просто викурити протестувальників ще на першому етапі. Всі ці питання мабуть ще чекають своєї відповіді.

В цілому зазначимо, що з юридичного боку Революцію Гідності ще й зараз росіяни трактують як масові заворушення, які призвели до вигнання законного Президента України Віктора Януковича. Формальний підхід до визначення цього явища може бути правильним. Проте, як вже зазначалося крім юридичної складової щодо незаконності Майдану, яка до речі також є під великим питанням, є й інша, громадяни можуть захищати себе від дій влади, якщо вони проводять мирну акцію. На жаль мирна акція перетворилася на вбивства Небесної сотні.

Підсумовуючи сказане треба відмітити, що незважаючи на звинувачення з російського боку та розкручування пропаганди, про те, що влада в Україні була захоплена в незаконний спосіб з юридичного боку такий спосіб є правильним і самі події Революції Гідності були пов'язані як юридично так і політично, але детальний аналіз юридичних колізій Революції Гідності ще мабуть попереду.